

Kunskapsbeskrivningar för digital kompetens i Esbos småbarnspedagogik och förskola

23.4.2025

S.N-Ö Satu Nerg-Öhman Digipedagogisk sakkunnig -Esbo

I Esbo är åldersstrukturen yngre än i Finland och andra stora städer, och cirka 22 procent av den totala befolkningen är barn

Mångfald av språk och kulturer - om invånarna
70 % finskspråkiga,
7 % svenskspråkiga och
23 % har ett annat språk
som modersmål.
(inom finsk
småbarnspedagogik 31 %)

Avdelningen för fostran och lärande
7500 anställda inom
småbarnspedagogik,
undervisning,
ungdomstjänster och
förvaltning

Inom småbarnspedagogiken och förskolan på finska
operativa enheter, och
Cirka 200 daghem
Barn 14 000, varav 3100
i förskoleundervisning,
Antal anställda~3000
15 svenskspråkiga enheter inom småbarnspedagogik
Övriga uppgifter ca.
10% av den finska
mängden

Skolor
75 finskspråkiga
grundskolor
11 svenskspråkiga
grundskolor
Två privatskolor
Studenter
Över 30 000 barn och
ungdomar

[Videosittely: Espoon suomenkielinen varhaiskasvatus](#)

Esbo- Kotos digistig

Eleverna lär sig att använda digital teknik på ett ändamålsenligt, mångsidigt och kreativt sätt, både självständigt och kollektivt. De förstår dess betydelse och inverkan på samhället och deras eget välbefinnande.

Digitala verktyg används som stöd för lärandet och som ett verktyg på ett säkert och jämlikt sätt.

Småbarnspedagogik

Barngrupperna lär sig om mångsidig och säker användning av digitala miljöer genom lek och interaktion under ledning av personalen.

observerar, experimenterar och övar på att producera olika typer av innehåll med hjälp av IKT-verktyg, -tjänster och -applikationer.

LEIKITÄÄN • TUTUSTUTAAN • KOKEILLAAN • INNOSTUTAAN • HAVAINNOIDAAN • TUTKITAAN • HARJOITELLAAN • SYVENNETÄÄN • KÄYTETÄÄN • SOVELLETAAN • TUOTETAAN • HYÖDENNETÄÄN • OPITAAN • AJASSA KIINNI • OSALLISTETAAN • TUETAAN

Förskola

I barngrupperna inspirerar och uppmuntrar personalen barnen att agera säkert i digitala lärmiljöer. Barnen undersöker, upptäcker och producerar innehåll genom lek och interaktion tillsammans med vuxna och andra barn.

Nybörjarundervisning årskurs 1-2

Eleverna övar de grundläggande färdigheterna i informations- och kommunikationsteknik (IKT) och lär sig att använda dem som verktyg i studierna. Lärandet sker genom spel, lek och olika applikationer. Eleverna reflekterar över användningen av IKT i vardagen och i närmiljön.

Årskurs 7-9

Eleverna fördjupar sina färdigheter och använder tidigare inlärd kunskap i sina studier. Eleverna förstår hur IKT kan användas i studier och framtida utbildning.

Eleverna använder IKT säkert och kreativt som en naturlig del av sitt eget och gemenskapens lärande.

Eleverna undersöker hur informations- och kommunikationstekniken påverkar samhället och en hållbar utveckling.

Årskurs 3-6

Eleverna utnyttjar informations- och kommunikationsteknik på många olika sätt i olika läroämnen och i skolarbetet både självständigt och gemensamt med andra elever.

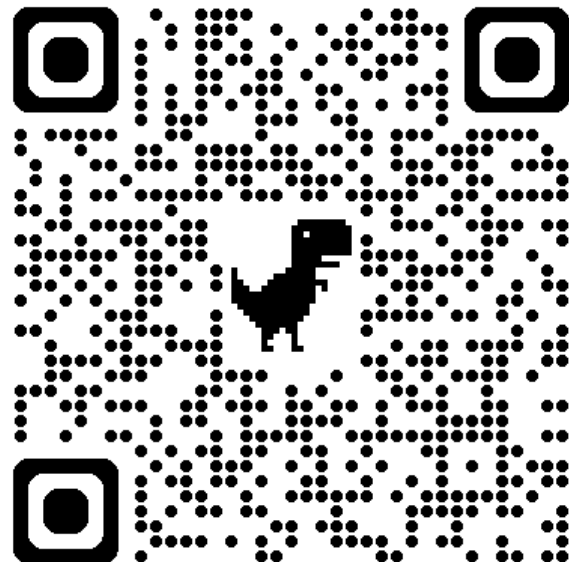
Eleverna ges möjligheter att prova och använda de arbetsmetoder och verktyg som bäst passar för deras studier. Eleverna undersöker olika användningssätt och effekter av IKT i vardagen.

Gymnasiet

I gymnasiet används informations- och kommunikationsteknologi mångsidigt i lärandet och dess bedömning. Studierna ger starka färdigheter för fortsatta studier och arbetslivet.

Digistigen -

Kunskapsbeskrivningar och vägledning till hur man når målen för digital kompetens

Digistigen

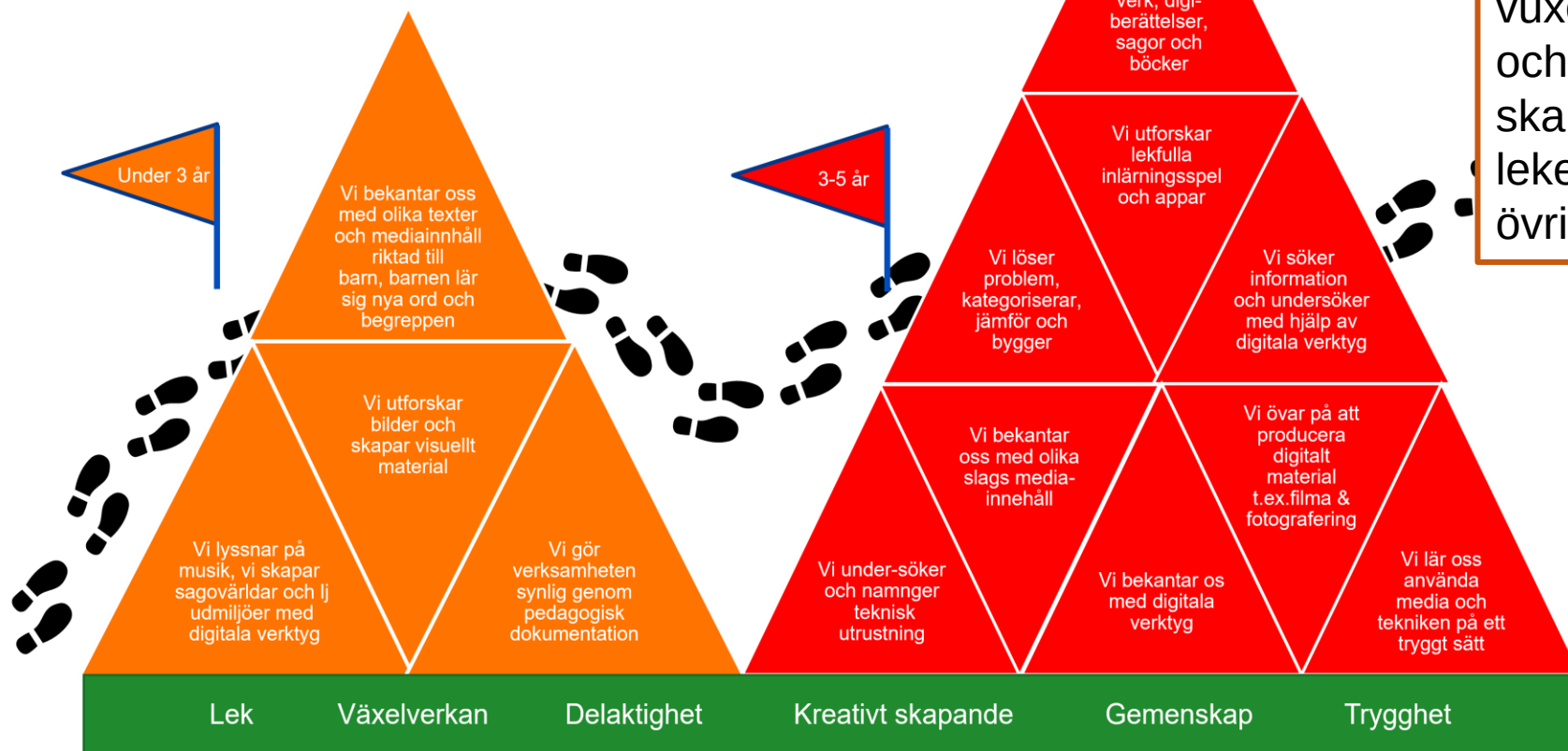

- digital kompetens, medieläskunnighet och programmeringskunnande i Esbos småbarnspedagogik

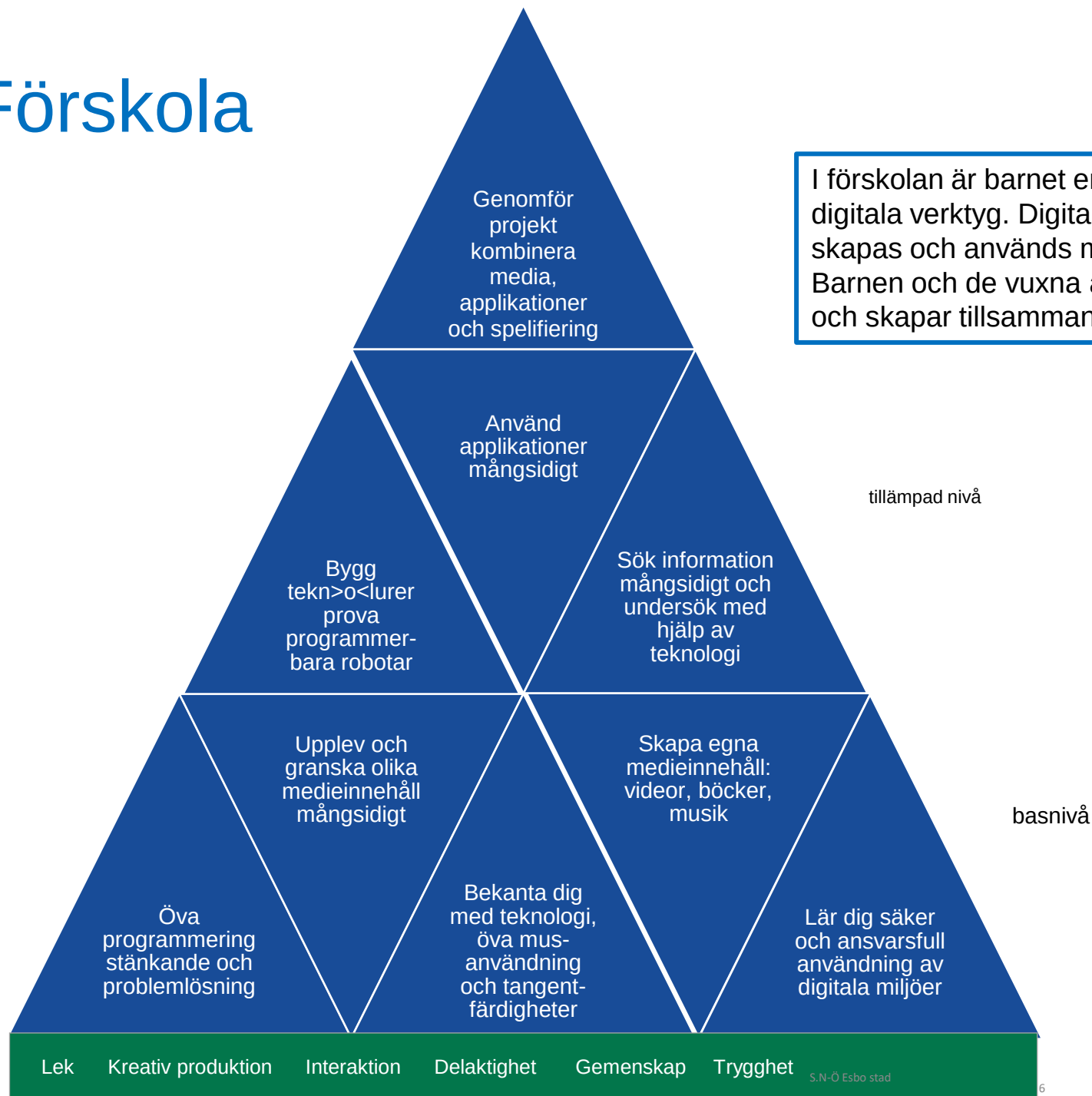
Småbarnspedagogikens digistig

I barngrupperna med barn under tre år används digitala verktyg tillsammans med en vuxen. Tillsammans utforskar och förundras man över media, skapar material och berikar leken med ljudmiljöer och övriga digitala intryck.

I åldern 3–5 år är barnet en aktiv användare av digitala verktyg. Grundläggande färdigheter övas och tillsammans skapar man och producerar media.

Förskola

I förskolan är barnet en aktiv användare av digitala verktyg. Digitala inlärningsmiljöer skapas och används mångsidigt. Barnen och de vuxna arbetar, undersöker och skapar tillsammans.

Självutvärdering som en del av bedömningen och utvecklingen av digipedagogik

TEKNOLOGIFOSTRAN – självutvärderings kriterier

Vi undersöker aktivt vardagliga teknologiska fenomen och apparater med barnen.

- T.ex. hur en automatisk handtvättkran vet när vatten behövs, hur en brödrost vet när brödet är klart. Teknologi kan hjälpa människor på många sätt och teknologi är alltid skapad av människor.

Vi vägleder barnen att använda teknologi säkert.

- T.ex. hur apparater sätts på och stängs av, och hur man hanterar apparater säkert. Vi beaktar tillräckliga pauser, ergonomi och uppgifter som uppmuntrar till rörelse. Vi övar också känslo- och säkerhetsfärdigheter i teknologi- och mediemiljöer.

Vi använder vardagliga teknologiska apparater och leksaker i lärmiljöer för att genomföra pedagogisk verksamhet.

- T.ex. användning av iPad för dokumentation och barnens egna kreativa produktioner. Berikning av lekmiljöer med ljud- och videolandskap. Multipekskärmer och dokumentkameror vid läsning av böcker. Användning av medieinnehåll som barnprogram och spel som en del av den pedagogiska verksamheten.

Vi uppmuntrar barnen att tillsammans lösa olika teknologirelaterade problem och hitta lösningar med hjälp av teknologi.

- T.ex. fantasilek på hinderbana: hur kommer man över floden – bygger man en bro eller svingar man sig med ett rep? Hur vet man hur kallt det är ute? Hur kan man visa föräldrarna ett konstverk byggt i skogen om man inte kan ta med det?

MEDIEFOSTRAN – självutvärderings kriterier

Vi har kommit överens om och dokumenterat de centrala målen, metoderna och innehållen för mediefostran i gruppens ansvar

- T.ex. hur Polyglutt används i gruppen, vilka slags sagostunder som hålls, vilken typ av medieproduktion barnen själva övar på under hösten eller våren, vilka applikationer som testas med barnen, vilka områden som behandlas, hur bibliotekets eller kulturens tjänster utnyttjas.

Vi genomför mediefostran som en del av lärandehelheter och projekt på ett ändamålsenligt sätt

- T.ex. informationssökning med hjälp av olika medier, undersökning, dokumentation av verksamheten på olika sätt genom att använda fotografering, videoinspelning eller digitala applikationer, barnprogram eller andra medieinnehåll relaterade till projektets ämne.

Vi producerar medieinnehåll (t.ex. genom att fotografera och filma) med barnen varje vecka

- Medieinnehåll = olika mediepresentationer och meddelanden som produceras, används och förmedlas med hjälp av medieverktyg, såsom textmeddelanden, filmer, fotografier, spel och nyheter. I småbarnspedagogiken till exempel sagor, digitala berättelser, fotografier och videor som produceras av barnen.

Vi gör böcker eller blogg av det producerade medieinnehållet några gånger om året

- En bok kan vara pappersbaserad eller digital och bestå av till exempel fotografier, teckningar, berättelser och sagor som barnen har gjort. Förskolebarn kan skapa en blogg digitalt som en Google Sites -webbplats, men även en fotovägg med texter på enhetens vägg eller anslagstavla kan vara barnens egen blogg.

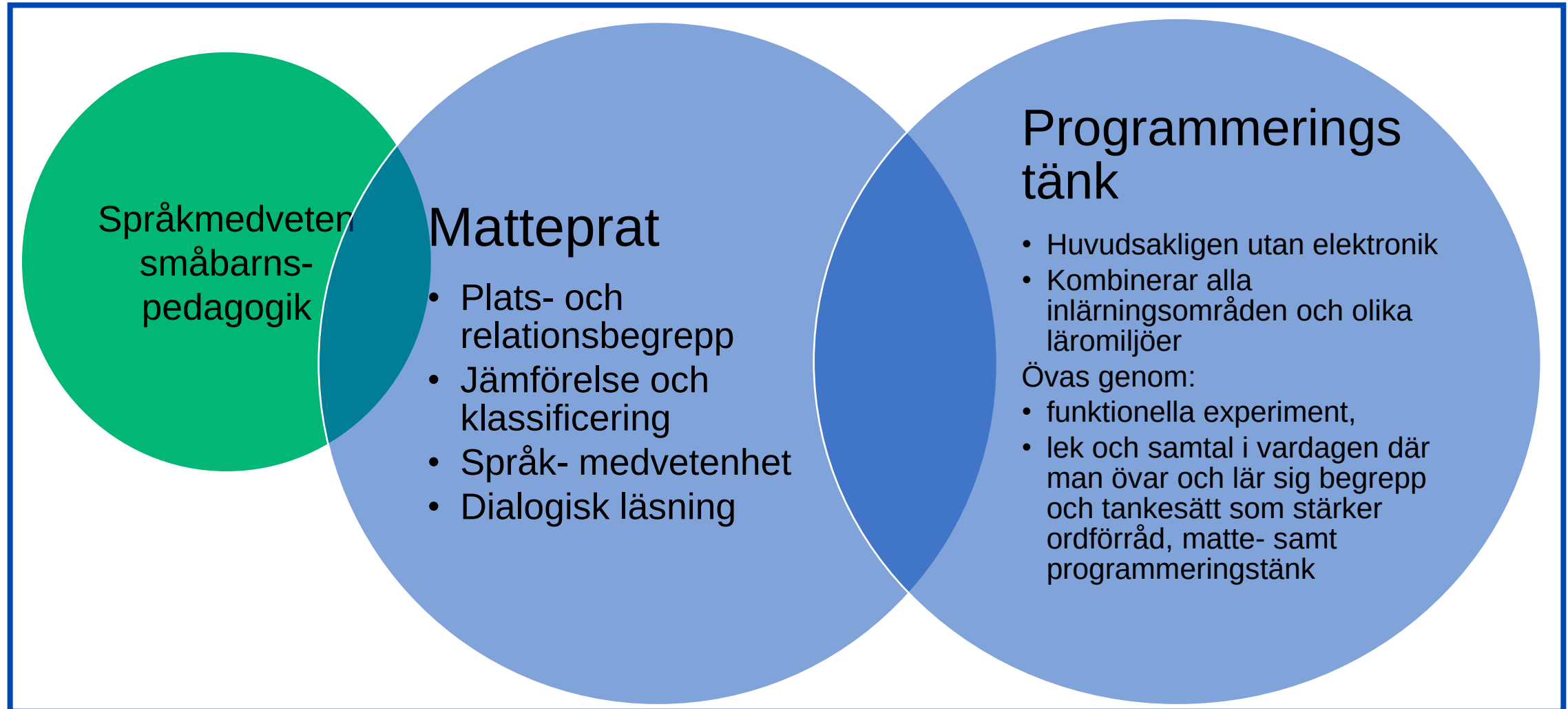
Checklista för att stödja digital kompetens för ledare inom småbarnspedagogik

- ☐ Jag använder en digital introduktionsmapp för att introducera ny personal. Samtidigt visar jag hur man hittar de olika informationskanalerna som är i bruk (Svebix osv)
- ☐ Den digitala introduktionen finns tillgänglig för personalen i enhetens introduktionsmaterial. Den finns även tillgänglig som utprintad version
- ☐ Det finns gemensamma regler för användning av digitala apparater: var de förvaras, hur de laddas och hur användningen av maskinerna mellan grupperna avtalas om de lånas ut
- ☐ De gemensamt överenskomna metoderna för digital kompetens, pedagogisk dokumentation och användning av digitala apparater är nedskrivna i enhetens gemensamma del av gruppens plan
- ☐ Vi har en digi-tutor /diginätverksmedlem i enheten och en metod för att dela digital kompetens
- ☐ Jag har bekantat mig med självutvärderingsmaterialet i Valssi för att tips och råd på hur jag kan leda och utveckla digital pedagogik (mediekunskap, teknologifostran) i enheten.
- ☐ Grupperna har den senaste medietillståndsblanketten (8/2022)
- ☐ Personalen är medveten om datasäkerhetsinstruktionerna och har genomgått Esbos online-utbildning om datasäkerhet och skydd
- ☐ Personalen har tillräcklig kompetens för att använda de dagliga informationssystemen
- ☐ Personalen har möjlighet att utveckla sin digitala kompetens genom att delta i utbildningar
- ☐ Vår enhet har bokat ett digibesök
- ☐ Om det uppstår problem med en maskin eller behöver stöd med den digitala kompetensen vet jag var jag kan be om hjälp

Checklista för personalen för en fungerande digital lärmiljö

- ☐ Jag vet vilka digitala apparater som finns tillgängliga på enheten och i gruppen
- ☐ Det finns överenskomna, säkra platser på enheten för att förvara samtliga apparater (t.ex. iPads, Chromebooks, robotar osv..)
- ☐ Det finns en överenskommen plats och tid för att ladda apparaterna
- ☐ Det finns överenskomna metoder för gemensam användning av apparater med pekskärm (t.ex. iPads och interaktiva tavlor)
- ☐ Det finns nödvändiga kablar och kontakter för mångsidig användning
- ☐ Vid användning av digitala redskap beaktas säkerhet, pauser, ergonomi, uppgifter som uppmuntrar till rörelse, lämplig ljudvolym och belysning
- ☐ Digitala verktyg används som en del av den pedagogiska verksamheten
- ☐ Apparater och tillbehör används tillsammans med barnen
- ☐ Det har avtalats med teamet och barnen om hur och när de digitala redskapen används i gruppen
- ☐ Vi har överenskomna metoder för att genomföra pedagogisk dokumentation i vår grupp
- ☐ De gemensamt överenskomna metoderna är nedskrivna i gruppens plan
- ☐ Vi har diskuterat med föräldrarna om medietillstånd och pedagogisk användning av digitala verktyg i småbarnspedagogiken
- ☐ Vi har en digi-tutor/ diginätverksmedlem i enheten som jag kan be om hjälp med digitala frågor
- ☐ Om det uppstår problem med en apparat ringer jag HelpDesk
p. 09 816 50501 / ict-palvelut@espoo.fi
- ☐ Jag deltar i digi-utbildningar om jag behöver mer kompetens för att använda digitala verktyg eller genomföra digital pedagogik

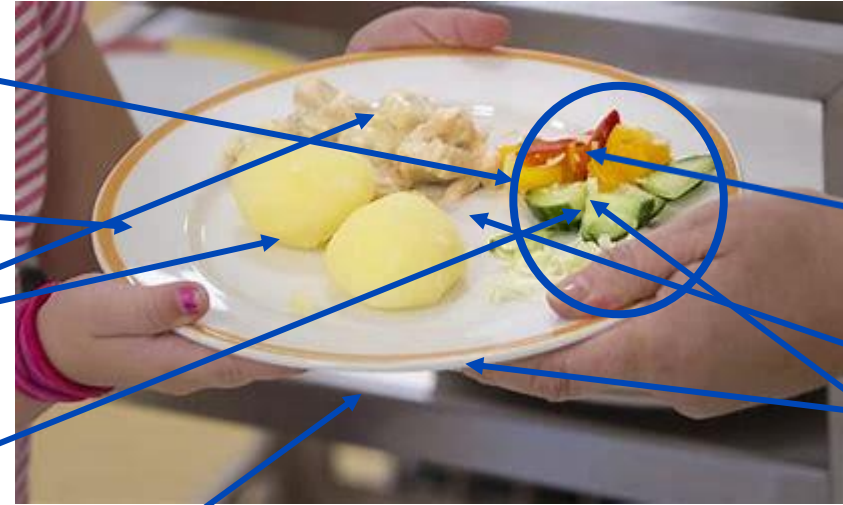
De första stegen från matteprat till programmeringstänk

Matteprat i vardagen

-Språkmedveten pedagogik

- Matteprat innebär att man uppmärksammar matematiska fenomen på en vardaglig nivå;
 - Genom att studera och verbalisera vardagsmatematik högt stöder vi tillsammans med barnen utvecklingen av barnets matematiska tänkande.
- I sin enklaste form sätts observationer i ord, saker klassificeras, saker/fenomen jämförs och saker räknas högt tillsammans.

Kuvat: Roihusten arki ja Naantatalin ruokapalvelu

Berättelsen i boken kan också lekas... Inlärningsmiljöer skapas från favoritböcker med dataprojektor och t.ex. Polyglutt

Kuvat: Kati Kärki

Funktionella programmeringsfärdigheter

Programmering
för att stödja
planerad
verksamhet
Bildstöd

Bygga enligt
modell

Serialisering:
pärlband,
naturmaterial

Klassificering
samlande och
sorterande av
leksaker

Musikaliska
uppgifter,
programmering
och rytmer

Följa instruktioner
i rörelser och
gymnastik

Berättelsekort, var
börjar berättelsen
och vad händer
sen /kronologi

Mänskliga robotar,
kompisar kodar
varandra

Problemlösning,
rymningsspel och
tips-spår

Koda dina egna
rörelser eller
verksamhet med
instruktionsbilder

Problemlösning
och logiska
brädspel och
applikationer

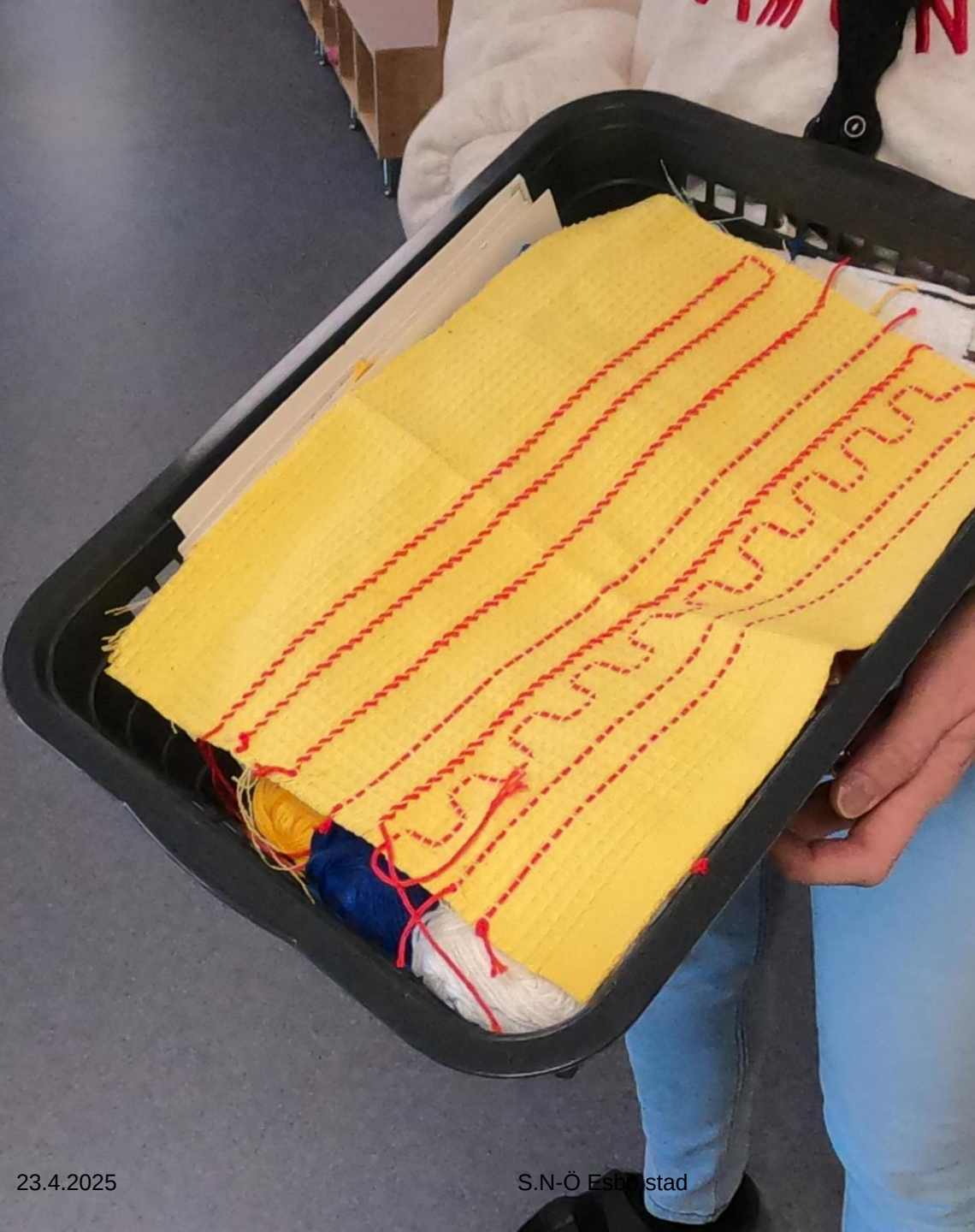
Observation och
studerande av
vardagsteknik

Uppfinn och bygg
dina egna
fantasifulla
maskiner

Sagokodning

Teknik grejande
Byggande av
Tekn>o<lurer

Beebots och
Bluebots – banor
och berättelse-
skapande

“Nu märkte jag precis att vi har programmerat här de senaste två veckorna, det här är ju just det, tre upp, två rakt, tre ner...”

- Lärare inom småbarnspedagogik efter enhetens pedagogiska team

Digitala enheter ur ett pedagogiskt perspektiv

0-2 Åringar:

En iPad per grupp
+ husets andra
digiverktyg

3-5 åringar:

1 iPad/ 7 barn
1 projektor (vision)
1 högtalare

Gruppfamilje daghem

1 iPad / gruppis

Familjedagvård

1 iPad +mobiltelefon)

Förskola

1 iPad / 7 lasta + 2 extra /
grupp
2 chromebooks / grupp
Pekskärm och
dokumentkamera
Högtalare

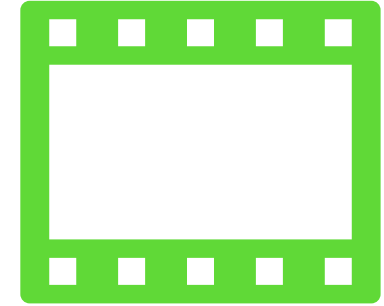
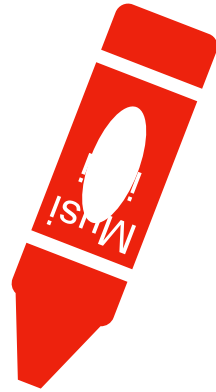
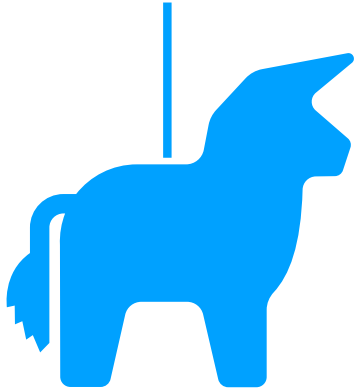
Viktig fråga:

Hur kan målen uppnås med den utrustning man har till sitt
förfogande?

- Samarbete med bibliotek, skola eller annan part.
- Digitala färdigheter kan också bearbetas utan digitala verktyg,
- genom att synliggöra det som man redan gör i vardagen:
- Matteprat
- Programmeringstänk
- Algoritmer – finns nästan på alla ytor i utrymmena
- Teknikfostran
- Mediefostran

Chromebook kan också
användas till pedagogisk
planering av läraren i
gruppen.
Genom att använda
Chromebooks får man
kontinuitet från förskolan till
den grundläggande
utbildningen.

Kontiunerlig fortbildning av digitutorer

Pyssla /
Tillverka

Berättelse /
Saga

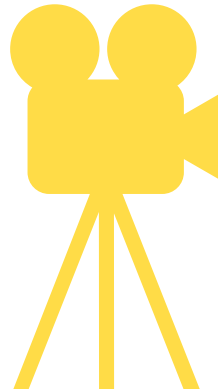
Rita /
Färglägg

Fotografera /
Filma

Ljud /
Musik

Klippa /
Redigera

Färdig produkt /
Film

Praktiskt exempel på fortbildningseftermiddag för digitutorer.

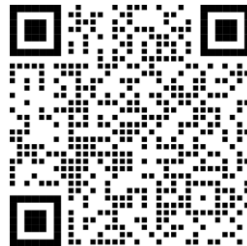

- **Här var uppgiften att:**
- Berätta eller kom på en berättelse med strukturen:
- BÖRJAN – MITTPUNKT – SLUT.
- Kom överens om arbetsrollerna
- Välj figurer –Lego eller små plastdjur el. dyl.
- Använd iPads med Chatterpix, StopMotion, iMovie, greenscreen –grön kartong.
- ta med bilder från eget album eller med cc-search.
- Ljud: prata själv och använd ljudeffekter från iMovie.
- Sätt ihop allt i iMovie.

[Digipedagogik tillsammans förskolan-åk.4](#)

[Vi är på gång video](#)

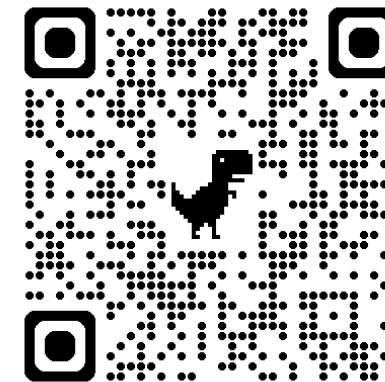
[Instruktioner -The making of -Vi är på gång!!!](#)

Kunskapsbeskrivningar för digital kompetens i Esbos småbarnspedagogik och förskola

- Både Esbos plan för småbarnspedagogik och läroplanen för förskolan betonar vikten av digital kompetens som en del av barnens lärande och utveckling. Genom att integrera digitala verktyg i undervisningen, strävar Esbo efter att ge barnen de färdigheter de behöver för att navigera i en alltmer digitaliserad värld.
- Det handlar om att använda digitala verktyg för att stödja kreativitet, problemlösning och samarbete. Pedagogerna uppmuntras att använda digitala resurser för att skapa en varierad och inspirerande lärmiljö.

<https://sites.google.com/eduespoo.fi/lage/hem>

Vill du höra mera?

Ta gärna kontakt:

Satu Nerg-Öhman

Digipedagogisk sakkunnig

Esbo Svenska bildningstjänster

satu.nerg-ohman@espoo.fi

Läs mera om Esbos
pedagogiska tips på sidan

[Lärande gemenskap](#)

